

RECHT

4856. Het recht krommen.
Onrechtvaardig handelen.
4857. Het recht van de langste degen.
Het recht van de sterkste.
738. De wet met voeten treden.
Moedwillig de wet overtreden.
4858. Door de mazen der wet kruipen.
Door spitsvondigheden de bepalingen van de wet ontduiken.
4859. Het is een Franse eed.
Het is een lichtzinnige belofte, die men niet denkt te vervullen.
4860. Iemand in de eed nemen.
Iemand bedriegen, hem voor de zot houden.
4861. Iemand van de oude eed.
Een braaf man.
4862. Iets in handen geven.
Iets in rechten laten vervolgen.

OUDE GEWOONTEN EN GEBRUIKEN

RECHT EN RECHTSPRAAK.

4863. Daar staat galg en rad op.
Dat wordt ten strengste gestraft.
365. De galg ziet hem uit de ogen.
Hij is een schelm, hij heeft een zeer ongunstig voorkomen.
366. Een galg in het oog hebben (*of* : krijgen).
Kwaad vermoeden hebben, achterdocht opvatten.
4864. Er uitzien, alsof men van de galg gedropen is.
Er uitzien als een aartsschelm, er zeer verdacht uitzien;
ook : er mager, bleek, ziekelijk uitzien.
4865. Iemand aan de galg helpen (*of* : praten).
Iemand verraden; *ook* : zijn mond telkens voorbijpraten.
4866. Voor de galg (*of* : voor galg en rad) opgroeien.
Van jonge deugnieten gezegd, wier opvoeding geheel verwaarloosd wordt.
4867. Zich zelf aan de galg praten.
Zich in 't spreken verraden.
4868. Zij zijn de galg ontwassen.
Zij zijn voor geen verbetering meer vatbaar.
1136. Het is boter aan de galg gesmeerd.
Het is vergeefse moeite; mijn vermaningen zijn nutteloos.
4869. Hij is zo slecht als het hout van de galg.
Hij is zeer slecht.
z. b. : Hij is zo slecht als katoen van een cent de el.
4870. Het galgemaal gebruiken.
De laatste maaltijd ergens gebruiken.
4871. Dat galgt beter dan het burgemeestert.
Het brengt eerder aan de galg dan op het kussen. (Van handelingen gezegd, waarin men meer gevaar dan voordeel ziet).

4872. Het moet galgen of burgemeesteren.
Het moet gebeuren, kost wat kost; erop of eronder.
4873. Zo brutaal als de beul (van Haarlem).
Erg brutaal.
4874. Iemand de duimschroeven aanzetten (*of* : aanleggen).
Iemand tot iets dwingen; hem door lastige en dringende vragen in het nauw brengen. (*Aan de pijnbank ontleend*).
4875. Op zo'n geseling past een brandmerk.
Gezegd wanneer men een pijpje opsteekt, na goed gegeten te hebben.
4876. Ik maak er geen halszaak van.
Ik neem het niet zo zwaar op, ik beschouw het niet als iets ergs.
4877. Hij is met een hennepzeel geboren.
Hij is voor de galg geboren, 't is een onverbeterlijke deugniet.
4878. Iemand aan de kaak stellen.
Iemand openlijk aan de verachting overgeven.
4879. Door de koord dansen.
Gehangen worden.
4880. Zijn geheugen op de pijnbank zetten.
Zich zwaar inspennen om zich iets te herinneren.
4881. Op 't schabelleken staan.
(*Z. N.*) Aan de schandpaal staan.
4882. Hij haalt voor niemand uit, al was het ook de grietman.
Gezegd van iemand, die buitengewoon koppig is.
1936. Dat mag ik de deur van de schout voorbijdragen.
Wat ik doe is zeer geoorloofd, — is wettig.

HEER EN HERENDIENSTEN.

4883. De grote heer uithangen.
Op grote voet, als een aanzienlijk man leven, ofschoon men dat niet is.
4884. Heren van Nergenshuizen in Geenland.
Lieden van onbekende afkomst, maar die zich heel wat aanmatigen.
4885. Het zal wat wezen als het voor de heren komt.
Gezegd om te kennen te geven, dat men weinig verwachting van iets heeft.
4886. Hij weet van geen heer als van de keizer.
Hij stoort zich aan niemand of niets.
4887. Ik kan geen stomme heren dienen.
Zegt men tegen iemand die iets verlangt gedaan te hebben, maar te koppig is om te spreken.
4888. 't Is een grote heer uit een klein (*of* : nauw) straatje.
't Is een kale heer; hij wil rijk zijn, maar is arm.
4889. De banjer spelen (*of* : uithangen).
De grote heer spelen; veel drukte, beweging maken.
4890. Dat is buiten mijn hoefslag.
Dat gaat mij niet aan, dat is buiten mijn bevoegdheid.
(De hoefslag was het aandeel waarvoor een ingeland in het onderhoud van een dijk of weg was aangeslagen, dat gedeelte hetwelk hij in orde moest houden).
4891. Iets op zijn hoefslag brengen.
Het op de aangewezen, de juiste plaats invoegen.

Spreekwijzen

RECHT

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS